

Konsten att argumentera

Beskrivande, förklarande, utredande, instruerande och argumenterande texter - Svenska/Svenska som andraspråk, Årskurs 7-9

Syfte

Eleverna tränar på att hitta argument och strukturera sin text i syfte att föra fram sitt budskap.

Läraren reflekterar

Strukturen och de gemensamma exemplen gör att eleverna lyckas bättre med sitt skrivande. Jag har testat samma upplägg utan att göra de gemensamma delarna och resultatet blir då inte alls lika bra. Undervisa mera!

Metod

Att skriva argumenterande text är svårt. Därför är lektionen uppdelad i tre steg, där lärarens roll minskar för varje genomgång.

Arbetsuppgift 1 (görs tillsammans i helklass)

1. Alla ska ha cykelhjälm – en ny lag! Eleverna samlar argument parvis och förslagen redovisas på tavlan.
Exempel för: Bra skydd, minskar samhällets sjukvårdskostnader, färre dödsfall/olycka, mindre lidande. Emot: Lag mot den personliga integriteten, fullt/töntigt, dyrt.
2. Presentera textens disposition
  - Rubrik (där åsikten presenteras)
  - Personlig inledning (där inställningen personligen motiveras)
  - Presentera motståndarens argument och bemöt dem!
  - Presentera dina argument och hitta stöd för dem.
  - Avsluta slagkraftigt!

Skriv tillsammans: Alla ska ha cykelhjälm – en ny och viktig lag! Exempel:

Igår var jag ute och cyklade, utan hjälm. I en kurva råkade jag sladda till på grund av våta löv. Jag ramlade av cykeln och hamnade i diket. Jag klarade mig undan utan skador. Änglavakt! På kvällen kom chocken då jag insåg vad som kunde ha hänt. Nästa dag köpte jag en cykelhjälm.

En cykelhjälm kan kosta ganska mycket. Men om alla använder hjälm kommer produktionskostnaderna att minska, likaså priserna. Många tycker att hjälmar är fula eller töntiga. Det kan bero att så få använder dem. Om alla har på sig hjälm blir det mer accepterat. Att staten ska tvinga på oss hjälmar kan uppfattas som kränkande mot den enskilde individen. Ofta kan nya lagar kännas tveksamma från början, men när individen ser nyttan med den nya lagen accepteras den.

Om alla använder hjälm skulle färre dö och skadas i trafiken. Enskilda individer och deras anhöriga skulle därmed slippa onödigt lidande. Hjälmen skyddar huvudet. Allvarliga huvudskador med svåra komplikationer kan undvikas om alla har hjälm. Om färre skadas blir sjukvården inte lika hårt belastad. Det kostar helt enkelt inte lika mycket pengar. Dessa pengar kan gå till andra saker.

Hjälmen sparar liv, lidande och pengar! Därför är en ny lag om cykelhjälm en investering för Sveriges alla invånare!

Arbetsuppgift 2

Titta på klippen om friidrotts-VM, Emma Green Tregaro och Isinbayeva. Berätta bakgrund, orsaker till och konsekvenser av Emmas agerande.

<http://www.youtube.com/watch?v=FSkKNnma6dA>

http://www.youtube.com/watch?v=cuNt7_fZjM4

1. Eleverna samlar argument för och emot. Läraren skriver upp på tavlan.

2. Repetera dispositionen och berätta att texten ska vara till Emmas fördel. Hjälp eleverna med en inledning, t ex: *I somras fick jag en ny idol. Emma Green Tregaro visade mod som trotsade de ryska lagarna med en enkel handling, naglarna i regnbågens färger!*
3. Eleverna skriver alla delar av texten, *förutom steg 3 (motståndarens argument)*.
4. Låt eleverna fundera på "motståndarens" argument och hur dessa kan bemötas. Presentera förslagen på tavlan eller hjälp till med egna förslag.
5. Skriv en gemensam text där motståndarens argument (markerade med fet stil) bemöts, t ex:

Visserligen ska **alla respektera andra länders lagar**, men om lagar bryter mot mänskliga rättigheter är det var och ens skyldighet att protestera. Om ingen vågar protestera mot diskriminerande lagar skulle demokratin inte vara lika utbredd och utvecklad. **Idrott och politik hör inte ihop**. Idrottsmän ska idrotta och politiker ska fatta beslut om nya lagar. Men jag anser att alla i samhället ska få uttrycka sina åsikter, även idrottare. Idrottare är förebilder som många och då är det bra om idrottaren klart tar ställning i viktiga frågor. **Vem ska egentligen bestämma om andra människors värderingar?** Har Emma Green rätt att klanka ned på andras känslor? När åsikter kränker och gör andra människor illa måste det vara tillåtet att klanka ned på sådana uttryck.

Arbetsuppgift 3

Repetera dispositionen. Berätta att eleverna ska skriva en text till Emmas nackdel. De ska tycka att hon gjorde fel. Samla argument mot "FÖR-argumenten" (steg nr 3 i dispositionen). Det är svårt och här behöver eleverna hjälp. Exempel:

- Emma uttrycker sin egna åsikt – *men hon gör Isinbayeva och andra ryssar upprörda.*
- Lagarna kränker mänskliga rättigheter – *men idrott och politik hör inte ihop.*
- Emma är en förebild – *men hon uppmanar andra att ta stora risker.*

Eleverna skriver en helt egen text.

Allmänna tips!

- En argumenterande text bör hållas i saklig ton (inga personangrepp).
- Använd hellre jag än man (obestämt pronomen) för att skilja dig från motståndarna och klargöra vem det är som anser något.
- Det är ofta en fördel om du upplevs som balanserad: erkänn de poänger dina meningsmotståndare har och bemöt dem ärligt och uppriktigt.

Lgr 11 Förmåga

Anpassa språket efter olika syften, mottagare och sammanhang.

Centralt innehåll

Beskrivande, förklarande, utredande, instruerande och argumenterande texter, till exempel tidningsartiklar, vetenskapliga texter, arbetsbeskrivningar och blogginslag. Texternas syften, innehåll, uppbyggnad och språkliga drag.

Kunskapskrav

Eleven kan skriva olika slags texter med god språklig variation, välutvecklad textbindning samt väl fungerande anpassning till texttyp, språkliga normer och strukturer.